

Γράφει η δικηγόρος Αθηνών ν Αναστασία Χρ. Μήλιου*

Τα τελευταία χρόνια, η αντιμετώπιση της ανασφάλιστης εργασίας, με επιβολή προστίμου εις βάρος του εργοδότη,...

έχει μετατραπεί σε εισπρακτικό μέτρο από τα όργανα του ΙΚΑ. Η χωρίς καμία εξαίρεση επιβολή του υπέρογκου και δυσβάστακτου προστίμου των 10.000 ευρώ περίπου για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, έχουν γίνει ο εφιάλτης του κάθε εργοδότη που παλεύει να διατηρήσει την μικροεπιχείρησή του.

Τις περισσότερες φορές, τα όργανα του ΙΚΑ κυριολεκτικά «μπουκάρουν» στα καταστήματα και τις επιχειρήσεις και χωρίς να προηγηθεί κανένας διάλογος, καμία διερεύνηση για το αν ο αδήλωτος εργαζόμενος είναι πράγματι αδήλωτος ή εργαζόμενος, αρνούμενοι να ακούσουν εξηγήσεις, επιβάλουν πρόστιμα, που δεν είναι δυνατόν εκ των πραγμάτων να καταβληθούν, αλλά και που σε κάποιες περιπτώσεις θα οδηγήσουν την επιχείρηση ή το μαγαζί σε κλείσιμο.

Ειδικά το καλοκαίρι που πέρασε στις μικρές επιχειρήσεις των τουριστικών περιοχών της χώρας, που για να κρατηθεί ένα μαγαζί ανοικτό, με τα λειτουργικά έξοδα που έχει, όλοι, συγγενείς και φίλοι βοηθούσαν με όποιον τρόπο μπορούσαν, βρισκόμενοι εντός του μαγαζιού, αλλά όχι παρέχοντας εργασία με την στενή έννοια του νόμου.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα όργανα του ΙΚΑ με την εξουσία επιβολής προστίμου που τους έχει δοθεί, ανάγοντας τους εαυτούς τους σε «μικρούς θεούς», εισέβαλαν και έκοβαν πρόστιμα ανεξαιρέτως σε μαγαζιά, καφέ, ταβέρνες, καφεενεία, που προσπαθούν να επιβιώσουν και όχι να ξεγελάσουν ή να κοροϊδέψουν την πολιτεία και να εκμεταλλευτούν τον εργαζόμενο...

Σε αυτές τις μικρές, οικογενειακές επιχειρήσεις, που δουλεύουν για δύο μήνες και κυρίως τα σαββατοκύριακα, επιβλήθηκαν τα πρόστιμα των 10.000 ευρώ, επειδή

στην κουζίνα, έπλενε τα πιάτα η νύφη ή μια οικογενειακή φίλη, ήταν στην ταμιακή ο κολλητός που είναι άνεργος και δεν έχει πως να περάσει την ώρα του ή απλά βρέθηκε και κάθισε μέσα να κάνει παρέα σε αυτούς που πράγματι εργάζονταν. Από την στιγμή, που οποιοσδήποτε βρίσκεται μέσα σε ένα κατάστημα χωρίς να είναι τ'όνομα του δηλωμένο στον πίνακα προσωπικού, μπορεί να θεωρηθεί αδήλωτος εργαζόμενος και τα όργανα του ΙΚΑ με την ανεξέλεγκτη εξουσία που τους δίνει ο νόμος να επιβάλουν το πρόστιμο των 10.000 ευρώ .

Την πράξη επιβολής προστίμου, ο εργοδότης έχει δικαίωμα να προσβάλει με διοικητική προσφυγή εντός 60 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε. Ταυτόχρονα μπορεί να ασκήσει και αίτηση αναστολής, ώ στε μέχρι να δικασθεί και να εκδοθεί απόφαση επί της προσφυγής του, να μην βεβαιωθεί το πρόστιμο στην εφορία.

Αν εντός της προθεσμίας των 60 ημερών δεν ασκήσει την προσφυγή, χάνει κάθε ευκαιρία για να δικαιωθεί και θα πρέπει να καταβάλει άμεσα το πρόστιμο και μάλιστα εντός 10 ημερών ώστε τουλάχιστον να εκμεταλλευθεί την έκπτωση του 30% που του παρέχει ο νόμος με εφάπαξ καταβολή.

Οι λόγοι που μπορεί να επικαλεσθεί ο εργοδότης ποικίλουν ανάλογα με την περίπτωση. Πρακτικά θα πρέπει να αποδείξει αν συνέτρεχαν ή όχι οι προϋποθέσεις της εργασιακής σχέσης που δικαιολογούν το πρόστιμο. Είναι προφανές ότι οι ανωτέρω διατάξεις πληρούνται και συεπώς δικαιολογούν και την επιβολή της κύρωσης του προστίμου, εφόσον βεβαίως διαπιστωθεί η ύπαρξη εργαζόμενου και εν προκειμένω υπαλλήλου, δηλ. η ύπαρξη σύμβασης ή σχέσης εξαρτημένης εργασίας όπως φυσικά τούτη έχει διαπλαστεί στην θεωρία και νομολογία με νομικούς όρους. Επιπλέον λόγος μιας τέτοιας προσφυγής, είναι το υπέρογκο και δυσανάλογο πρόστιμο που επιβάλλεται χωρίς να γίνεται διάκριση σε όλους ανεξαιρέτως τους παραβάτες. Το γεγονός ότι το πρόστιμο είναι για όλους το ίδιο, προσκρούει στην θεμελιώδη αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με την οποία οι επιβαλλόμενοι από τον κοινό νομοθέτη και την διοίκηση περιορισμοί στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι μόνον οι αναγκαίοι και να συνάπτονται προς τον επιδιωκόμενο από το νόμο σκοπό. Ένα μέτρο που προβλέπεται από διάταξη νόμου ως κύρωση για παράβαση διατάξεως, αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, όταν από το είδος του ή τη φύση του είναι προδήλως ακατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ή όταν οι δυσμενείς συνέπειες του μέτρου, τελούν σε προφανή δυσαναλογία ή υπερακοντίζουν τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Άλλες δύο βασικές αρχές που παραβιάζονται συνήθως με τον τρόπο επιβολής του προστίμου, είναι αρχή της προηγούμενης ακροάσεως του διοικούμενου και η αρχή της πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας που πρέπει να υπάρχει σε όλες τις διοικητικές πράξεις.

Το συνταγματικώς κατοχυρωμένο στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος δικαίωμα της προηγούμενης ακροάσεως του διοικούμενου παρέχεται, κατ' αρχάς, σε κάθε περίπτωση που επίκειται έκδοση δυσμενούς διοικητικής πράξεως εις βάρος διοικούμενου, έστω κι αν κατά της εκδοθησομένης πράξεως προβλέπεται ειδικώς η άσκηση διοικητικής προσφυγής (ειδικής, ενδικοφανούς ή ουσίας), στάδιο που δεν αρκεί πλέον για την κάλυψη της ως άνω συνταγματικής επιταγής.

Το πρόστιμο ακυρώνεται επίσης όταν επιβάλλεται κατά παράβαση του νόμου και κατά πλημμελή και εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή αυτού, αναιτιολόγητα και

αυθαίρετα και κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης, που κρατεί στο Διοικητικό Δίκαιο, με βάση την οποία αναμένεται δικαιολογημένα και εμπιστεύεται ο πολίτης ότι η διοίκηση θα ενεργεί σύννομα κατά την διαδικασία ελέγχου και επιβολής κυρώσεων και ότι δεν θα αυθαιρετεί εις βάρος του διοικούμενου.

**Αναστασία Χρ. Μήλιου
Δικηγόρος παρ'Εφέταις Αθηνών
Λεωφ. Μεσογείων 403, Αγία Παρασκευή
Τηλ. 213-0338950, 6945-028153
e-mail: natmil@otenet.gr, www.legalaction.gr
fb: Αναστασία Μήλιου**